

Звіт про науково-дослідну роботу Українського католицького університету за 2012 рік

1. Теми над якими працює ВНЗ

Наукова діяльність Університету зосереджується на відродженні та поступовому розвитку тих напрямів наукових досліджень, які заповнюють певні прогалини в ділянці тих гуманітарних наук в Україні, що через різні політичні та ідеологічні перешкоди упродовж попередніх десятиліть не могли належно розвиватися. До таких напрямів зарахуємо біблійні студії, догматику, патристику, моральне богослов'я, церковну історію, історію української літургійної та церковно-правової традиції, екуменічні та міжкультуральні студії, соціальну доктрину Католицької Церкви, порівняльні історичні дослідження регіону Центрально-Східної Європи, міждисциплінарні студії західно-європейського, візантійського та східно-слов'янського Середньовіччя, окремі напрями інтелектуальної історії. Про якість наукових здобутків Університету у ділянці згаданих гуманітарних наук свідчать численні міжнародні конференції, спільні наукові проекти, індивідуальні гранти та публікації працівників, а також діяльність Видавництва УКУ. Результати наукових досліджень публікуються у наукових збірниках ВНЗ – «Наукові записки УКУ», «Калофонія», «Ковчег» тощо.

2. Перелік наукових шкіл, лабораторій, наукових центрів і т.п., дані про їх наукових керівників. Основні результати діяльності у звітному році.

Станом на початок 2013 р. в УКУ функціонують 2 факультети (філософсько-богословський та гуманітарний), 10 кафедр (зокрема – богослов'я; церковної історії; філософії; нової та новітньої історії України; світової історії нового та новітнього часу; класичних, візантійських і середньовічних студій; загальної та соціальної педагогіки; журналістики; медіакомунікацій; суспільних, природничих і філологічних дисциплін), 7 науково-дослідних та навчальних інститутів (у тому числі, Інститут історії Церкви, Інститут релігії та суспільства, Інститут екуменічних студій, Інститут літургійних наук, Катехитично-педагогічний інститут, Інститут родини і подружнього життя, Інститут лідерства та управління), а також наукова бібліотека, музей, архів та інші підрозділи.

На базі УКУ функціонує та активно формується кілька наукових шкіл. Зокрема, під керівництвом проф. Я. Й. Грицака працює наукова школа з дослідження процесів націотворення і теорій націоналізму в Центрально-Східній Європі (в тому числі в Україні). Професори Богословського факультету, доктори філософських наук В.Є.Єленський та В.І.Любащенко динамічно розвивають вивчення проблем релігійності в сучасному світі та особливостей міжконфесійних і церковно-державних взаємин в

Україні. Вагомі наукові здобутки й заслужений міжнародний авторитет має міжфакультетська група дослідників богословсько-історичної спадщини Київського християнства та культурно-релігійного феномену церковних уній під проводом ректора УКУ, кандидата історичних наук єпископа Бориса Гудзяка, декана Гуманітарного факультету, доктора історичних наук І.Я.Скочиліяса та завідувача кафедри церковної історії Філософсько-богословського факультету, кандидата історичних наук О.Ю.Турія. На стадії формування перебувають міждисциплінарна школа вивчення візантійсько-слов'янської богословської та літургійної традиції під керівництвом завідувача кафедри класичних, візантійських і середньовічних студій, доктора філологічних наук Я.І. Мельник та професора цієї ж кафедри, доктора мистецтвознавства Ю.П. Ясіновського, а також школа історичної урбаністики (керівник – доктор історичних наук Мар'яна Долинська).

3. Результати та ефективність діяльності аспірантури і докторантури:

Через тривалу відсутність богослов'я як наукової дисципліни у «Переліку спеціальностей, за якими проводиться захист дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата наук і доктора наук, присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань» в УКУ досі не було змоги відкрити аспірантуру. На філософсько-богословському факультеті, однак, була створена і досі функціонує спеціалізована програма вищої наукової підготовки з богослов'я (ліценціат) за аналогом української аспірантури і міжнародними стандартами богословської науки. У програмі взяли участь, успішно її завершили та отримали ступінь ліценціата богослов'я 10 студентів. 24 випускники програми продовжують навчання закордоном або працюють над завершенням дисертацій.

• Кількість аспірантів та докторантів УКУ, які навчаються або прикріплені в інших навчальних та наукових закладах станом на 01.02.2013 р.:

Докторантів: 2

1. **Олександр Зайцев.** Український інтегральний націоналізм: генеза і розвиток основних напрямів (1920-30-ті роки). Дисертація на здобуття вченого ступеня доктора історичних наук за спеціальністю «07.00.01 – Історія України». Робота виконується на кафедрі нової та новітньої історії УКУ, захист передбачається в Інституті українознавства ім. Івана Крип'якевича НАН України, Львів. Консультант – Ярослав Грицак, д-р іст. наук, професор.
2. **Ігор Жук.** Розвиток будівельної промисловості Львова середини XIX – поч. XX ст. Дисертація на здобуття вченого ступеня доктора історичних наук за спеціальністю «07.00.01 – Історія України». Робота виконується на кафедрі нової та новітньої історії УКУ, захист передбачається в Інституті українознавства ім. Івана Крип'якевича НАН України, Львів.

Аспірантів і пошукувачів: 7

1. **Тарас Бублик.** Процес легалізації УГКЦ (1986-1991). Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук, спеціальність «07.00.01 – Історія України». Робота виконується на кафедрі церковної історії УКУ, захист передбачається в Інституті українознавства ім. Івана Крип'якевича НАН України, Львів; науковий керівник – Олег Турій, канд. істор. наук.
2. **Василь Стефанів.** Взаємини Української Греко-Католицької Церкви та організованого націоналізму в Галичині (1920-1930-ті рр.). Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук, спеціальність «07.00.01 – Історія України». Робота виконана на кафедрі історії України та етнокомунікації Інституту гуманітарних та соціальних наук Національного університету «Львівська політехніка», захист передбачається в Інституті українознавства ім. Івана Крип'якевича НАН України, Львів. Науковий керівник – Ігор Гаврилів, канд. іст. наук, доцент.
3. **Андрій Вулочин.** Політичне виховання у структурах українського визвольного руху в 1944-1954 рр. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук, спеціальність «07.00.01 – Історія України». Робота виконується на кафедрі нової та новітньої історії УКУ, захист передбачається в Інституті українознавства ім. Івана Крип'якевича НАН України, Львів. Науковий керівник – Володимир В'ятрович, канд. іст. наук.

4. **Марія Голуб.** *Книга у Львові XIII-XVI ст.* Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук, спеціальність «07.00.06 – Історіографія. Джерелознавство, спеціальні історичні дисципліни». Робота виконується на кафедрі нової та новітньої історії УКУ, захист передбачається в Національній бібліотеці України ім. В. Вернадського. Науковий керівник – Віра Фрис, канд. іст. наук.
5. **Орися Гачко.** *Генеалогічний проект Мішеля Фуко як спроба подолати історизм.* Дисертація на здобуття вченого ступеня кандидата філософських наук за спеціальністю 09.00.03 – «Соціальна філософія, філософія історії». Захист відбудеться у 2013 р. в Київському національному університеті ім. Т. Шевченка; науковий керівник – Бойченко Михайло Іванович, канд. філос. наук.
6. **Отар Довженко.** *Нові медіа як середовище розвитку медіакритики в Україні.* Пошукувач кафедри нових медій факультету журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка, науковий керівник доктор філологічних наук, професор Борис Потятиник. Ймовірний захист – 2015 рік.
7. **Наталя Джичко.** Дисертація на здобуття вченого ступеня кандидата філософських наук за спеціальністю 09.00.03 – «Соціальна філософія, філософія історії»; науковий керівник, доктор філософських наук проф. Лисий Василь Прокопович, Львівський національний університет імені Івана Франка

Завершують докторські студії(PhD) за кордоном

1. **Тарас Барщевський.** *Переклад Святого Письма на українську мову. Минуле і екуменічно-літургійні перспективи сьогодення.* Дисертація на здобуття вченого ступеня доктора богослов'я за спеціальністю пасторальне богослов'я. Захист відбудеться можливо вкінці 2013 р. в Папському салезіянському університеті, Рим; науковий керівник проф. др. Джорджо Дзевіні.
2. **Галина Теслюк.** *Social Memory Theory and Lady Wisdom: Continuity and Discontinuity of the Tradition of Asherah.* Дисертація на здобуття вченого ступеня доктора богослов'я із біблістики у Консорціумі вищих богословських студій, Каліфорнійський університет у м. Берклі, захист, можливо восени 2013 року. Науковий керівник проф. John Endres, SJ.
3. **Тарас Курилець.** *Порівняння двох дискусій про Уніатизм: початок 20-го ст. і контексті сучасного богословського діалогу між Православною і Католицькою Церквами.* Дисертація на здобуття кандидатського ступеня з богослов'я. Захист в Папському Університеті Св. Томи Аквінського, Рим; науковий керівник – о. Брюс Вільямс, док. богослов'я.

- **Захищено кандидатських дисертацій (включно з переатестацією закордонних наукових ступенів):**

№ п/п	П.І.Б.	тема	Вчений ступінь	Де і коли захищена	№ спеціальності
1.	Петрович Михайло Йосифович	Повернути святих: вклад римських літургійних видань Recensio Ruthena (1940-1952) у справу почитання слов'янських святих в Українській Греко-Католицькій Церкві	кандидат історичних наук	18.05.2012; Інститут філософії ім. Г. Сковороди НАН України	09.00.11
2.	Тимчишин Богдан Михайлович	Християнська родина в богословській думці митрополита Андрея Шептицького	кандидат філософських наук	24.04.2012; КНУ ім. Тараса Шевченка	09.00.11
3.	Завідняк Богдан Теодорович	Поняття трансцендентності у семантичній сфері Філона Олександрійського	кандидат філософських наук	20.04.2012; Інститут філософії ім. Г. Сковороди НАН України	09.00.01
4.	Яремко Олена Володимирівна	Особистісні риси як модифікуючий чинник зв'язку міжособистісних та релігійних стосунків: психологічне дослідження	кандидат психологічних наук	25.05.2012; Інститут соціальної та політичної психології АПН України	19.00.05

		українських студентів			
5.	Кришталь Галина Володимирівна	Проблема зла у творчості Федора Достоєвського. Теологічно-моральне дослідження	кандидат філософських наук	17.05.2012; КНУ ім. Тараса Шевченка	09.00.07
6.	Скакун Роман Леонідович	Євангельські християни Святі Сіоністи: історія соціальної організації та віровчення	кандидат історичних наук	20.02.2013 року; Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова	09.00.11
7.	Гуркіна Світлана Валеріївна	Греко-католицьке духовенство Львівської архієпархії в умовах переслідування радянською владою, 1944-1950 рр	кандидат історичних наук	20.11.2012 р.; ЛНУ імені Івана Франка	07.00.01
8.	Шиделко Анна	Соціальна профілактика статевої деморалізації неповнолітніх дівчат в Україні та в Польщі	кандидат соціологічних наук	26.09.2012 р; Класичний приватний університет	22.00.04

4. Видавнича діяльність

Моногр.	Глави в моногр.	Автореф і брош.	Довідк. видання	Статті у збірн. статей ВНЗ	Статті в інш. вид. (зовнішніх)	Тези в збірках тез ВНЗ	Тези в інш. виданнях (зовнішніх)	Всього	
друк. арк.	друк. арк.	друк. арк.	друк. арк.	друк. арк.	друк. арк.	друк. арк.	друк. арк.	друк. арк.	
3 / 23,4	4/2,1	8/8,9	19/1,6	12/7,43	128/76,74	-	32 / 3,06	206 /123,23	2012
								457	За ост. 3 роки

Список найважливіших наукових видань ВНЗ:

Збірники статей ВНЗ:

1. **Ковчег. Науковий збірник з церковної історії.** – Число 6. – Львів: Вид-во УКУ, 2012. – 536 с.
2. **Наукові записки УКУ.** – Число III (серія «Філософія», випуск 1). – Львів: Вид-во УКУ, 2012. – 352 с.

3. «Для вас я єпископ, з вами я – християнин»: Матеріали семінару Інституту релігії та суспільства УКУ (Львів, 25 серпня 2012 р.). – Львів: Вид-во УКУ, 2012. – 116 с.

Монографії:

- Скакун Р. Пацифікація: польські репресії 1930 року в Галичині. – Львів: Вид-во УКУ, 2012. – 172 с.
- Скочиляс І. «Дар любові»: Податок куниче (катедратик) у Київській митрополії XIII–XVIII століть. – Львів: Вид-во УКУ, 2012. – 160 с.
- Мухалеуко А. Die katholischen Ostkirchen (=Bensheimer Hefte 113. Die Kirchen der Gegenwart 3) / А. Мухалеуко. – Göttingen: Verlag Vandenhoeck & Ruprecht, 2012. – 183 с.

Глави в монографіях:

- Єленський В. Секуляризація, десаκραлізація і десекуляризація у сучасному світі // *Релігія – Світ – Україна. Колективна монографія в 3-х книгах за наук. редакцією проф. А.Колодного і Л.Филипович. Книга III: Релігійні процеси в перспективі їх виявів* // Українське релігієзнавство. – №61. – Київ, 2012. – С. 315-338.

Статті у збірниках статей ВНЗ:

- Михалейко А. Особливості єпископського служіння у підпільній УГКЦ. С. 59-76 / Андрій Михалейко // *Матеріали семінару Інституту релігії та суспільства УКУ «Для Вас я єпископ, з Вами я християнин» (Львів, 25 серпня 2012р.).* / Упор.М.Мариневич. – Вид-во УКУ, 2012. – 112 с.
- Завідняк Б. Проблема прометеїзму в європейській культурі / Богдан Завідняк // *Наукові записки УКУ.* – Число 3. – Серія «Філософія». – Випуск 1. – Львів : Вид-во УКУ, 2012. – С.181-194.
- Костюк А. Справедливість як європейське поняття / Андрій Костюк // *Наукові записки УКУ.* – Число 3. – Серія «Філософія». – Випуск 1. – Львів : Вид-во УКУ, 2012. – С.195-206.
- Гуркіна С. «Возз'єднання по-сталінськи»: греко-католицьке духовенство перед викликом державного насилля / Світлана Гуркіна // *Ковчег : наук. зб. з церковної історії.* – Ч.6. – Насилля влади проти свободи сумління. – Львів : Вид-во УКУ, 2012. — С. 391–404.

Статті у зовнішніх виданнях (найбільш вагомі):

- Добко Т. Макс Шелер про відмінність і зв'язок між релігією і філософією: спроба феноменологічного розрізнення і позиціонування / Тарас Добко // *Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник».* – Випуск 65. – Київ, 2012. – С. 307-313
- Любашенко В. Протестантизм у Львові: історія і сучасність / Вікторія Любашенко // *Львів: місто, суспільство, культура / Вісник Львівського університету. Серія історична.* – Львів, 2012. – Т. 8. – С. 136–153.
- Миколайчук М. Наративна деконструкція в практиці соціально-педагогічного супроводу батьків дітей з психофізичними вадами / Мар'яна Миколайчик // *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім.І.Огієнка.* Серія соціально-педагогічна. Ч.1. – Вип. 19. – К-П.: «Медобори - 2006». 2012. - С. 178 – 187.
- Крупська О. Психологічні особливості осіб юнацького віку, які зростали в неповних сім'ях / Оксана Крупська // *Проблеми загальної та педагогічної психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка національної АПН України* / За ред. С. Д. Максименка. – Київ, 2011. – Т. XIII, частина. 3. – С. 198-205.
- Zajcew O. Ukrainskie uniwersum symboliczne w II Rzeczypospolitej: inwazja integralnego nacjonalizmu // *Metamorfozy społeczne. T. 4: Kultura i społeczeństwo II*

Rzeczypospolitej / Redaktorzy naukowci W. Mędrzecki, A. Zawiszewska. Warszawa: Instytut Historii PAN, 2012. S. 67-84.

- **Hrytsak Yaroslav.** Confronting the Past: Ukraine and Its History. A Festschrift in Honour of John-Paul Himka // *Journal of Ukrainian Studies*. – 2010-11. – Vol. 35–36. – p. 320-334.
- **Turij O.** Das religiöse Leben und die zwieschenkonfessionellen Verhältnisse in der unabhängigen Ukraine // *Einheit: Auftrag und Erbe. Anthologie von Texten der ukrainischen Griechisch-Katholischen Kirche zu Fragen der Kircheneinheit mit Kommentar* / Hrsg. Andriy Mykhaleyko, Oleksandr Petryenko, Andreas-A. Thiermeyer. Lviv: UCU-Press, 2012 – С. 23-86.
- **Yelensky V.** The Revival before the Revival: Popular and Institutionalized Religion in Ukraine on the Eve of the Collapse of Communism // *State Secularism and Lived Religion in Soviet Russia and Ukraine*. Edited by Catherine Wanner New York: Oxford University Press, 2012. – p. 302-330.

5. Наукові конференції, організовані і проведені ВНЗ в 2012 р. (дата, назва конференції, кількість учасників, видання тез або збірок доповідей).

1. Львів, 19-20 жовтня 2012 р.; Міжнародна наукова конференція: «Греко-Католицькі церкви в умовах тоталітарних режимів у Центрально-Східній Європі у другій половині ХХст.: стан і перспективи досліджень». (організатори: **Інститут історії Церкви УКУ**);
2. Рим, 7 – 8 грудня 2012 р.; Міжнародна наукова конференція до 50-ліття звільнення і приїзду до Риму патріарха Йосифа Сліпого. (організатор: **Інститут св. Климента УКУ**);
3. Львів, 15 жовтня 2012 р.; Міжнародна наукова конференція: «Другий Ватиканський Собор: дари Духа – таїна Церкви – свідчення людини». (організатори: **Інститут екуменічних студій УКУ, Інститут релігії та суспільства УКУ, Інститут Св.Климента Папи УКУ**);
4. Львів, 6 грудня 2012 р.; Науково-практична конференція: «Пасторальне богослов'я в УГКЦ: здобутки і перспективи». (організатори: **Кафедра богослов'я УКУ**);
5. Львів, 15 листопада 2012 р.; Науково-практична конференція «Актуальні проблеми та виклики українського суспільства: біблійні відповіді». (організатори: **Кафедра богослов'я УКУ**);
6. Львів, 19 квітня 2012 р. Наукова конференція: «Джерела сучасної літургійної комісії УГКЦ». (організатори: **Кафедра богослов'я УКУ** спільно з Патріаршою літургійною комісією УГКЦ та Літургійною комісією Львівської архієпархії УГКЦ.)
7. Львів, 17-18 травня 2012 р.; I Міжнародна наукова конференція: «Медіа та ідентичність»; 45 учасників. (організатори: **кафедра журналістики УКУ**)
8. Львів, 25 серпня 2012 р.; науковий семінар: «Для вас я єпископ, з вами я – християнин». (організатори: **Інститут релігії та суспільства УКУ**); за результатами семінару видано збірник матеріалів: «Для вас я єпископ, з вами я – християнин»: *Матеріали семінару Інституту релігії та суспільства УКУ (Львів, 25 серпня 2012 р.)*. – Львів: Вид-во УКУ, 2012. – 116 с.
9. Львів, 9-10 листопада 2012 р.; Міжнародна експертна конференція: «Від нової академічної культури до громадянського суспільства, вільного від корупції». (організатори: **кафедра філософії УКУ**);

10. Львів, 22 червня 2012 р.; Міжнародний семінар: «Етика і релігія в сучасному світі». (організатори: **кафедра філософії УКУ**);
11. 2-3 березня 2012 р.; Всеукраїнська нарада-семінар завідувачів кафедр соціальної педагогіки ВНЗ України III-IV рівнів акредитації: «Стан, проблеми і перспективи розвитку спеціалізацій у професійній підготовці соціальних педагогів». (організатори: **Кафедра загальної та соціальної педагогіки УКУ**);
12. Львів, 25 вересня 2012 р.; Академічна конференція: «Майбутнє демократії в Україні»; 150 учасників. (організатори: **Інститут екуменічних студій УКУ**);
13. Львів, 15 листопада 2012 р.; Наукова студентська конференція: «Християнин в публічній сфері молоді демократії». (організатори: **Інститут екуменічних студій УКУ**).

6. Діяльність навчально-науково-виробничих комплексів (ННВК);

7. Результати впровадження наукових розробок в практику і навчальний процес.

У 2012 році зусиллями кафедр УКУ видано 52 методичних рекомендацій для студентів бакалаврських та магістерських програм УКУ, зокрема:

1. Методичні рекомендації та робоча навчальна програма з дисципліни «іноземна мова англійська» / укл. Наталя Залізник. – Львів: Видавництво УКУ, 2012 р.;
2. Методичні рекомендації та завдання з курсу «Соціологія релігії» / укл. Віктор Єленський. – Львів: Видавництво УКУ, 2012 р.;
3. Методичні рекомендації та завдання з курсу «Сучасні питання філософії і богослов'я» / укл. Ігор Бойко. – Львів: Видавництво УКУ, 2012 р.;
4. Методичні рекомендації та завдання з курсу «Логіка» / укл. Світлана Бовтач. – Львів: Видавництво УКУ, 2012 р.;
5. Методичні матеріали до вивчення курсу «Вибрані проблеми історії Церкви» / укл. Олег Турій. – Львів: Видавництво УКУ, 2012 р.

8. Результати науково-дослідної роботи студентів (перемоги на конкурсах, турнірах, олімпіадах та ін.). Кількість і об'єм студентських публікацій.

З 2001 року в УКУ видаються збірники наукових статей студентів Українського католицького університету: «Acta studiosa». Так, за весь період видано 6 збірників студентських богословських наукових праць та перекладів, в яких поміщено близько 35 наукових статей та матеріалів, розміщених на **1125 стор. (89,34 друк. арк.)**. З 2011 року студенти-історики УКУ видають подібний науковий збірник «Acta studiosa historica», куди поміщено 21 наукову статтю. На сьогодні вийшло 2 числа даного збірника, обсягом **324 стор. (32,4 друк. арк.)**.

9. Інші найбільш важливі наукові досягнення ВНЗ за 2012 р.

З 2011 року викладачі УКУ, що здобували свої наукові ступені за кордоном,

розпочали процес переатестації в Україні. Так, у 2011 році пройшли переатестацію та отримали дипломи кандидатів наук в суміжних галузях філософії, педагогіки та історії дев'ять науково-педагогічних працівників університету, а у 2012 році нострифікували (переатестували) свої дипломи п'ятеро науково-педагогічних працівників.

У 2012 році Науковому працівникові УКУ – авторові численних публікацій, науковому редактору та перекладачеві багатьох наукових праць **Скакуну Романові Леонідовичу** присуджено премію Львівської обласної державної адміністрації та Львівської обласної ради за вагомий науковий доробок талановитим молодим ученим. Дану премію присуджують щороку найталановитішим науково-педагогічним працівникам ВНЗ. (Зокрема, у 2011 році її присуджено **Гачко Орисі Ігорівні та Кіндію Олегові Юліановичу**).

У 2012 році видання УКУ: *Джордж Вайгель. Свідок надії. Життєпис Папи Івана-Павла II* здобуло перемогу XIV Всеукраїнського рейтингу «Книжка року» у номінації «Обрії». А серед «найкращих книжок Форуму видавців» у 2012 році відзначилося видання УКУ – переклад книги: Ансельм Кентерберійський. Монологіон. Прослогіон / пер. з лат. Ростислав Таранько; вступ. ст., ком. Андрій Баумейстер. – Львів: Видавництво Українського католицького університету, 2012.

19 лютого 2012 р.

в.о. ректора

Борис Гудзяк

єпископ Борис Гудзяк